U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Lenky Matyášové, JUDr. Marie Turkové, JUDr. Brigity Chrastilové a JUDr. Dagmar Nygrínové v právní věci žalobkyně: **B. O.**, zast. JUDr. Bělou Sedláčkovou, advokátkou se sídlem v Brně, AK Václavská 2, proti žalovanému **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, o udělení azylu, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 14. 5. 2007, č. j. 65 Az 427/2005 – 19,

t a k t o :

I. Kasační stížnost **s e o d m í t á** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Odměna advokátky JUDr. Běly Sedláčkové **s e u r č u j e** částkou 5712 Kč. Tato částka jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) kasační stížností napadá v záhlaví označený rozsudek Krajského soudu v Ostravě (dále jen „krajský soud“), kterým byla zamítnuta žaloba stěžovatelky proti rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 9. 2005, č. j. OAM-1477/VL-07-08-2005. Tímto rozhodnutím žalovaný stěžovatelce neudělil azyl dle ustanovení § 12, § 13 odst. 1 ,2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zák. č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu) a současně rozhodl, že se na stěžovatelku nevztahuje překážka vycestování dle ustanovení § 91 citovaného zákona.

V kasační stížnosti ze dne 14. 5. 2007 a v jejím doplnění ze dne 20. 7. 2007 stěžovatelka namítá, že bylo nesprávně právně posouzeno ustanovení § 2 odst. 6 zákona o azylu. Stěžovatelka je přesvědčena, že splňuje podmínky pro udělení azylu, když objasnila, že z Ukrajiny utekla kvůli násilí svého manžela, který ji pravidelně bil poté, co přestoupil na islám. Stěžovatelka se obrátila na policii, ta ji však nepomohla. Úřady na Ukrajině jí nejsou schopny poskytnout účinnou ochranu před jednáním manžela. Dále namítá, že výrok o nevztažení překážky vycestování není řádně odůvodněn. Informace MZV ČR a MZV USA jsou velmi obecného charakteru, žalovaný se nevypořádal s tvrzením ohledně pronásledování

stěžovatelky z náboženských důvodů. V podání ze dne 31. 8. 2007 stěžovatelka označila za nepřezkoumatelný výrok o nevztažení překážky vycestování. Žalovaný přesto, že stěžovatelka uváděla náboženské důvody (manžel ji bil z důvodu jiného náboženského vyznání) neprovedl za účelem prověření tvrzení žádné dokazování. Navrhla napadený rozsudek krajského soudu zrušit a věc vrátit k dalšímu řízení.

Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a s. ř. s. dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle tohoto ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

Nejvyšší správní soud poskytuje ochranu veřejným subjektivním právům fyzických a právnických osob (§ 2 s. ř. s.). Zatímco úkolem krajských soudů je projednat a rozhodnout každý případ, Nejvyšší správní soud zajišťuje jednotu a zákonnost rozhodování soudů ve správním soudnictví (§ 12 odst. 1 s. ř. s.). K plnění jeho sjednocující role svěřuje zákon Nejvyššímu správnímu soudu různé procesní nástroje, na prvním místě nepochybně rozhodování o kasační stížnosti (§ 12 odst. 1 ve spojení s § 102 s. ř. s.). Ve věcech azylu v nové úpravě institutu nepřijatelnosti (§ 104a s. ř. s.) je kasační stížnost mimořádným opravným prostředkem omezeným na případy objektivní nutnosti rozhodnutí Nejvyššího správního soudu. Z těchto důvodů bude kasační stížnost ve věcech azylu přijata k projednání jen tehdy, jestliže rozhodování o ní umožní Nejvyššímu správnímu soudu zároveň plnit obecnější sjednocující funkci v systému správního soudnictví.

Meritorním přezkumem toliko přijatelných kasačních stížností se ochrana veřejných subjektivních práv fyzických a právnických osob i v každém jednotlivém případě nestává méně účinnou, než v případě formálního projednání každé jednotlivé věci. Jasná, přehledná a srozumitelná judikatura totiž zvyšuje právní jistotu účastníka již před krajským soudem a správními orgány. Paušální formalizovaná spravedlnost, tedy stále nové a opakované projednávání již jednou rozhodnutého ve všech stupních soudní soustavy, vede ve svém důsledku k popření jednotlivé materiální spravedlnosti: ne všechny věci jsou stejně problematické, ne všechny věci vyžadují stejné pozornosti. Opětovné projednávání každé věci znovu na všech stupních tak může ve svém důsledku popřít samotnou spravedlnost systémem vytvářenou. Věci objektivně odlišné, s odlišným významem a důležitostí, jsou podrobeny stejnému zacházení. Taková spravedlnost navíc není ničím jiným než zbytečně vydávaným „potvrzením“, že jednou řečené stále platí, zatěžováním soudního systému dalším řízením s předem známým průběhem a výsledkem, který „přinese“ pouze neúnosnou délku řízení pro stěžovatele, a to nejen pro něho, nýbrž i pro všechna další řízení, pro něž soudní systém není a ani nemůže být kapacitně nastaven.

S ohledem na ochranu veřejných subjektivních práv fyzických a právnických osob je navíc vhodné připomenout, že v případě řízení o kasační stížnosti byla soudní procesní ochrana stěžovateli již jednou poskytnuta individuálním projednáním její věci na úrovni krajského soudu, a to v plné jurisdikci. Další procesní postup v rámci správního soudnictví nezvyšuje automaticky míru právní ochrany.

Institut přijatelnosti kasační stížnosti je snahou o rovnováhu mezi dvěma zájmy: zájmem na spravedlnosti v každém jednotlivém případě a zájmem na efektivitě působení objektivního práva. Ryze formální důraz často kladený na dosažení spravedlivého výsledku řízení (ve smyslu jeho procesní bezvadnosti) ve svých důsledcích výrazně oslabuje právní jistotu a tedy i efektivitu práva. Jak k tomu opakovaně uvedl Ústavní soud (viz např. nález

ze dne 13. 11. 2001, sp. zn. Pl. ÚS 15/01, Sbírka nálezů a usnesení, sv. 24, str. 222 - 223; obdobně též nález ze dne 6. 11. 2003, sp. zn. III. ÚS 150/03, Sbírka nálezů a usnesení, sv. 31, str. 149), „[…] žádný právní řád není a nemůže být z hlediska soustavy procesních prostředků k ochraně práv, jakož i z hlediska soustavy uspořádání přezkumných instancí, budován ad infinitum. Každý právní řád přináší a nutně musí přinášet i určitý počet chyb. Účelem přezkumného, resp. přezkumných řízení může být reálně takováto pochybení aproximativně minimalizovat, a nikoliv beze zbytku odstranit. Soustava přezkumných instancí je proto výsledkem poměřování na straně jedné úsilí o dosažení panství práva, na straně druhé efektivity rozhodování a právní jistoty. Z pohledu tohoto kritéria je zavedení mimořádných opravných prostředků, čili prodlužování řízení a prolomení principu nezměnitelnosti rozhodnutí, která již nabyla právní moci, adekvátní toliko v případě důvodů výjimečných.“

Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem. Do soudního řádu správního byl zaveden novelou č. 350/2005 Sb. s účinností ode dne 13. 10. 2005.

V moderním právním státě je odmítána možnost neomezené volné úvahy. Při aplikaci § 104a zákona o azylu, je nezbytné ujasnit si obsah tohoto ustanovení z hlediska možností, které se správnímu orgánu nabízejí. Neurčitý právní pojem, zde představovaný „přesahem vlastních zájmů stěžovatele“ nelze obsahově dostatečně přesně vymezit a jeho aplikace závisí na odborném posouzení v každém jednotlivém případě. Neurčité právní pojmy zahrnují jevy, nebo skutečnosti, které nelze úspěšně zcela přesně právně definovat; jejich obsah a rozsah se může měnit, často bývá podmíněn časem a místem aplikace normy. Zákonodárce vytváří prostor soudu, aby zhodnotil, zda konkrétní situace patří do rozsahu určitého neurčitého právního pojmu, či nikoli. Při interpretaci neurčitého právního pojmu se správní orgán musí zabývat konkrétní skutkovou podstatou, jakož i ostatními okolnostmi případu, přičemž sám musí alespoň rámcově obsah a význam užitého neurčitého pojmu objasnit, a to z toho hlediska, zda posuzovanou věc lze do rámce vytvořeného rozsahem neurčitého pojmu zařadit.

Přesahem vlastních zájmů stěžovatele (který ve věcech azylu jedině vede k meritornímu projednání kasační stížnosti), je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je – kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce – pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. To prakticky znamená, že přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v tomto řízení je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů. Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení především procesního charakteru proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti.

Přijatelnost kasační stížnosti je třeba odlišovat od přípustnosti kasační stížnosti na straně jedné a důvodnosti na straně druhé. Přípustnost (či tedy spíše absence některého z důvodů nepřípustnosti) kasační stížnosti je dána splněním zákonných procesních předpokladů, jako je včasné podání kasační stížnosti (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), řádné zastoupení (§ 105 odst. 2 s. ř. s.), absence dalších zákonných důvodů nepřípustnosti (§ 104 s. ř. s.) apod. Důvodnost kasační stížnosti na straně druhé je otázkou věcného posouzení kasačních důvodů stěžovatelem uváděných (§ 103 odst. 1 s. ř. s.).

Pokud kasační stížnost splňuje zákonné podmínky procesní přípustnosti, pak je způsobem naznačeným výše zkoumán přesah vlastních zájmů stěžovatele, tedy její přijatelnost. Přichází-li stěžovatel s námitkami, o nichž se Nejvyšší správní soud vyslovil již dříve a své rozhodnutí zveřejnil, není nutné ani efektivní, aby v obdobné věci znovu jednal a rozhodoval, když výsledkem by nepochybně byl stejný závěr. Je-li kasační stížnost přípustná i přijatelná, Nejvyšší správní soud posoudí její důvodnost. Je v zájmu stěžovatele v řízení o kasační stížnosti ve věcech azylu nejenom splnit podmínky přípustnosti kasační stížnosti, ale taktéž tvrdit některý z důvodů kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 s. ř. s., a uvést, v čem spatřuje, v mezích kritérií přijatelnosti popsaných výše, v konkrétním případě přesah svých vlastních zájmů, a z jakého důvodu by tedy měl Nejvyšší správní soud předloženou kasační stížnost věcně projednat. K tomu však v daném případě nedošlo, a proto má Nejvyšší správní soud za to, že důvod k tomu, aby kasační stížnost považoval za přijatelnou, zde chybí. Obdobně již Nejvyšší správní soud rozhodoval např. 3 Azs 23/2006, 3 Azs 128/2006, 1 Azs 13/2006 (publ. www.nssoud.cz).

K námitce stěžovatelky, že se v zemi původu důvodně obává pronásledování z náboženských důvodů a splňuje tak podmínky pro udělení azylu dle ustanovení § 12 zákona o azylu Nejvyšší správní soud připomíná, že se obdobnou otázkou již dostatečně zabýval, např. ve svých rozsudcích ze dne 2. 3. 2005, č. j. 4 Azs 271/2004 - 58 a ze dne 5. 5. 2004, č. j. 2 Azs 15/2004 - 72, www.nssoud.cz. V daném případě vyjádřila stěžovatelka obavy z pronásledování ze strany manžela, které nelze bez přistoupení dalších skutečností, považovat za pronásledování ze strany státu. Otázkou pronásledování ze strany manžela se Nejvyšší správní soud zabýval v rozsudku ze dne 9. 9. 2004, č. j. 2 Azs 147/2004 - 41, ze dne 19. 1. 2005, č. j. 3 Azs 454/2004 - 45 a dál např. v rozsudku č. j. 6 Azs 441/2004 - 56 ze dne 12. 5. 2005. Nejvyšší správní soud na tomto místě připomíná, že ochranu formou azylu je přitom možno poskytnout až tehdy, pokud by stěžovatelka vyčerpala ty prostředky nápravy, které jí přiznává vnitrostátní právní řád země původu. Stěžovatelka se ovšem pouze dvakrát obrátila na policii, přičemž nevyčerpala všechny prostředky nápravy, jež měla k dispozici. Pokud nebyla stěžovatelka spokojena s postupem policie, na kterou se v domovském státě obrátila, měla se obrátit na nadřízené orgány, což neučinila. Problematikou soudního přezkumu rozhodnutí správního orgánu podle ust. § 91 zákona o azylu se Nejvyšší správní soud náležitě zabýval v řadě svých rozhodnutí, namátkou lze uvést např. rozsudek ze dne 3. 3. 2004, č. j. 2 Azs 12/2004 – 40, publikovaný pod č. 260/2004 Sb. NSS, rozsudek ze dne 27. 8. 2003, č. j. 5 Azs 7/2003 – 60, www.nssoud.cz, či rozsudek ze dne 25. 5. 20005, č. j. 3 Azs 272/2004 – 67, www.nssoud.cz. Stěžovatelka v daném případě neuvedla žádné skutečnosti, ze kterých by bylo zřejmé, že v její vlasti nastala v rozhodné době zásadní změna politické situace, která by měla negativní vliv na její osobu a na posouzení naplnění podmínek aplikace ustanovení § 91 zákona o azylu.

Námitka stěžovatelky, dle které Zprávy o dodržování lidských práv, z nichž žalovaný vycházel při posuzování překážky vycestování dle § 91 zákona o azylu, jsou velice obecného charakteru, nebyla v průběhu celého správního ani soudního řízení zmíněna a tvoří z tohoto pohledu novum ve smyslu § 109 odst. 4 s. ř. s. Nejvyšší správní soud ve smyslu výše citovaného ustanovení nepřihlížel při rozhodování ke skutečnostem, které stěžovatelka uplatnila poté, kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí.

V závěru kasační stížnosti stěžovatelka poukazuje na skutečnost, že se jí dne 14. 3. 2006 narodila dcera a že tuto skutečnost správní orgán nevzal v úvahu. Nejvyšší správní soud podotýká, že tyto důvody je nutno uplatnit v řízení dle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu

cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů. Azylové řízení je zcela mimořádným institutem sloužícím k ochraně cizinců, kteří pociťují důvodnou obavu před pronásledováním ze strany státní moci v zemi původu. Prostřednictvím azylového řízení nelze žádat o setrvání či prodloužení pobytu v České republice, pro takový účel obsahuje právní řád České republiky jiné nástroje, jak uvedeno výše. Narození dcery ve svém rozhodnutí žalovaný zohlednit a posoudit nemohl, když rozhodoval o neudělení azylu dne 1. 9. 2005.

Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje dostatečnou odpověď na námitky podané v kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud neshledal ani žádné další důvody pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Za těchto okolností Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Shledal ji proto ve smyslu § 104a s. ř. s. nepřijatelnou a odmítl ji.

O nákladech řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 3 ve spojení s § 120 s. ř. s.; žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

Stěžovatelce byla pro toto řízení před soudem ustanovena soudem zástupkyně advokátka. V takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 7 s. ř. s., § 120 s. ř. s.). Soud proto určil odměnu advokátky částkou 4200 Kč za dva úkony právní služby po 2100 Kč, a sice za první poradu s klientkou včetně převzetí a přípravy zastoupení a za doplnění kasační stížnosti ze dne 17. 8. 2007 [§ 7, § 9 odst. 3 písm. f), § 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“)] a dále 2 x 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu). Celkem tedy odměna advokátky činí 4800 Kč. Protože je advokátka plátcem daně z přidané hodnoty (dále jen „daň“), zvyšují se náklady řízení o částku odpovídající dani, kterou je advokátka povinna odvést z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty (§ 35 odst. 8 s. ř. s.). Částka daně vypočtená podle § 37 písm. a) a § 47 odst. 3 zákona č. 235/2004 Sb. činí 912 Kč; odměna advokátky navýšená o daň tedy činí 5712 Kč. Zástupkyni stěžovatelky se tedy přiznává celková náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti ve výši 5712 Kč. Tato částka jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. října 2007

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu